

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 33*

AN EVALUATION OF DEVELOPMENT OF STUDENT CARE SYSTEM
PROJECT IN CHOM PHRA PRACHASAN SCHOOL, THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 33

ศฤงคาร วิวาสุขุ

Sarit Wiwasukhu

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

Chom Phra Prachasan School, The Secondary Educational Service Area Office 33, Thailand

E-mail: khunsarit@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 776 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านบริบท โครงการมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงการมีความเหมาะสมด้านภาคีเครือข่าย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา ในระดับมากที่สุด และปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านผลผลิต นักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้

* Received 1 June 2021; Revised 15 June 2021; Accepted 30 June 2021

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีพึงพอใจมากที่สุดที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: การประเมินผลโครงการ, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, CIPP Model

Abstract

This objective of research article was to evaluate the context, the input, the process and the products of student care system project of Chom Phra Prachasan School under the Secondary Educational Service Area Office 33. This research is quantitative research by using CIPP Model (Context-Input-Process-Product evaluation). The research sample was 776 persons in the academic year 2019 consist of school administrator, teachers, school committees, parents and students. The research instrument used in collecting the data were five-point Likert scale questionnaires that were analyzed by using the descriptive statistics of arithmetic mean and standard deviation. The findings showed that: 1) The result of the projects' context evaluation: the project is provided in accordance with the guidance for implementing of the student care system of the Office of the Basic Education Commission was at the highest level. 2) The result of the projects' input evaluation was the project's input consist of community network, Personnel, Management, Budget, Media and Equipment is suitable at the highest level. 3) they do the 5 activities of the student care system process that were the knowing each student individually activities, the promotion and development activities and the students screening activities were at the highest level and doing both prevention and correction activities and student referral activities were at high level. And 4) The results of the project's products evaluation: the students are developed in enhancing life skills and student protection, learning ability, the students 'desirable characteristics and the learning prevention and correction were at the highest level and the projects' satisfaction evaluation in the overall was at the highest level, participating in student prevention and problem-solving activities and students improved learning abilities were at the highest level.

Keywords: Project evaluation, Student care system, CIPP Model

บทนำ

กระแสของความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก สิ่งสำคัญที่ทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขนั้น คือ การพัฒนาทางการศึกษา ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพของเยาวชนในรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อให้เยาวชนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เพื่อความอยู่รอดในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข (สุนทรสินธพานนท์, 2558) การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นพันธกิจหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมถึงการมีทักษะชีวิต มีสัมพันธภาพที่ดีและเพื่อน ครู และผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษาในอดีต ที่ช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ส่วนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพอย่างรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์มีนักเรียนส่วนใหญ่มาจากชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีฐานะค่อนข้างยากจน ในปัจจุบันวิถีชุมชนเปลี่ยนพ่อแม่ผู้ปกครองบางรายต้องเข้าไปหางานทำในเมืองใหญ่ และให้ลูกอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติ

พี่น้อง หรืออยู่กันเองตามลำพัง ทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่นและไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร และในบางรายพ่อแม่มีอายุใกล้เคียงกับลูก ทำให้ประสบปัญหาในการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน และการดูแลลูกมีน้อย จากสภาพแวดล้อมดังกล่าวจะส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้และทักษะการดำรงชีวิตของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย โรงเรียนจึงมีความมุ่งมั่นในการแก้ไข พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน ทุกมิติ ตามความต้องการ และความแตกต่างของทุกคน เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ ได้อยู่ในความดูแลของผู้บริหาร ครูประจำชั้นทุกคน ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูที่มีจิตอาสาทำหน้าที่ดูแลและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน โดยมีงานแนะแนวเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนบางส่วนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และยังเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ด้านการเรียน พบว่า จำนวนนักเรียนไม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 คน มีผลการเรียน 0 ร มส มผ จำนวน 180 คน และจำนวนนักเรียนที่ไม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน และมีผลการเรียน 0 ร มส มผ จำนวน 36 คน เมื่อพิจารณาผลการเรียนรู้ 0 ร มส ผ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมของโรงเรียน ปีการศึกษา 2561 พบว่า มีจำนวนถึง 919 คน และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมัธยมศึกษา กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง (โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562)

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดย 1) ศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) คัดกรองนักเรียน โดยการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสมของนักเรียนรายบุคคล เพื่อคัดแยกนักเรียน ออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา 3) จัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนติวโอเน็ต ม.3 และ ม.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้เรียนวัยรุ่นวัยใส กิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมตรวจสอบสมรรถนะทางกายนักเรียน กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและโรคเอดส์ กิจกรรมรอบรมค่าย วิปัสสนาพัฒนาจิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีพุทธ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรม YC และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย 4) กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้แก่ การแนะแนว และการให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมครูแตร และการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ 5) การส่งต่อนักเรียน ได้แก่ การส่งต่อครูแนะแนว และฝ่ายปกครองในโรงเรียน และการส่งต่อภายนอกโรงพยาบาล

(โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562) จากการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้น ผู้ประเมิน ในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ จึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ โดยเลือกใช้รูปแบบการ ประเมินแบบ CIPP model ของ Danail L. (Stufflebeam, D.L., et al., 2002); (Stufflebeam, D. L., & Shinkfiell, A. J., 2007) ได้แก่ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย เบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้ทำให้ได้สารสนเทศ สำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน และนำไปประยุกต์ใช้ในการ อธิบายและการตัดสินใจคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการ ดำเนินโครงการ (Stufflebeam, D. L., & Shinkfiell, A. J., 2007) โดยคาดหวังว่าผลจากการ ประเมินโครงการดังกล่าวทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการนำมาปรับปรุงและ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชา สรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้รูปแบบ CIPP Model

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการโดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 122 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 320 คน และนักเรียน จำนวน 320 คน รวมจำนวน 776 คน ได้มา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.ขอบเขตเนื้อหา เป็นการเลือกรูปแบบการประเมิน CIPP model ของ Danail L. (Stufflebeam, D.L., et al., 2002); (Stufflebeam, D. L., & Shinkfiell, A. J., 2007) ได้แก่ 1) ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความสอดคล้องในประเด็นนโยบายการศึกษา หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินความเหมาะสมในประเด็นด้านบุคลากร สื่อและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การ บริหารจัดการ และภาคีเครือข่าย 3) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินการ ปฏิบัติงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการ ป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน และ 4) ด้านผลผลิต (Product) เป็นการ ประเมินผลตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านการป้องกันและ แก้ไขด้านการเรียน ด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน และความพึงพอใจต่อ โครงการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน จำนวน 11 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นนำไปหาค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับก่อนนำไปใช้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้านบริบท เท่ากับ 0.97 แบบประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น เท่ากับ 0.97 แบบประเมินด้านกระบวนการ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.90 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.97 ฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.99 ฉบับที่ 4 เท่ากับ 0.94 ฉบับที่ 5 เท่ากับ 0.94 แบบประเมินด้านผลผลิต เท่ากับ 0.98 และแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ จำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.99 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.99 และฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการโดยแจกแบบประเมินโครงการทั้ง 11 ฉบับแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่คัดเลือกมาเป็นกลุ่มเป้าหมาย และเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินทั้งหมด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.12) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.11) รองลงมา คือ ด้านบริบท (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.40) ด้านกระบวนการ (\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.06) และด้านปัจจัยเบื้องต้น (\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.38) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

รายการประเมิน	N= 776		ระดับการประเมิน	การผ่านเกณฑ์ประเมิน > 3.51
	\bar{X}	S.D.		
ด้านบริบท	4.64	0.40	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.43	0.38	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านกระบวนการ	4.51	0.06	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านผลผลิต	4.67	0.11	มากที่สุด	ผ่าน
ค่าเฉลี่ยรวม	4.58	0.12	มากที่สุด	ผ่าน

ด้านบริบทของโครงการ โดยรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.= 0.40) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทุกรายการมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นการประเมินที่มีระดับความสอดคล้องสูงสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=4.68$, S.D.= 0.40) รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งส่งเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน ($\bar{X}=4.66$, S.D.= 0.47)

ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ โดยรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.43$, S.D.= 0.38) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยประเด็นที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ด้านภาคีเครือข่าย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.= 0.43) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X}=4.48$, S.D.= 0.44) ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.41$, S.D.= 0.45) ด้านงบประมาณ มี ($\bar{X}=4.34$, S.D.= 0.53) และด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.31$, S.D.= 0.50) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, S.D.= 0.06) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยกิจกรรมที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.57$, S.D.= 0.38) กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=4.56$, S.D.= 0.41) และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X}=4.50$, S.D.= 0.38) มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข ($\bar{X}=4.50$, S.D.= 0.43) และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}=4.41$, S.D.= 0.58) มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$, S.D.= 0.21) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน ($\bar{X}=4.77$, S.D.= 0.35) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.75$, S.D.= 0.31) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.73$, S.D.= 0.33) และด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน ($\bar{X}=4.41$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ และโดยรวมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปกครองนักเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.= 0.04)

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ โดยรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยโครงการมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้นำนโยบายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปฏิบัติ โดยได้กำหนดนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนอย่างปลอดภัย และจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ และในการพัฒนาโครงการโรงเรียนได้ใช้กระบวนการ PDCA เข้ามาบริหารจัดการ โดยมีเป้าหมายดังนี้คือ นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตและมีความสามารถในการปรับตัว นักเรียนกลุ่มมีปัญหาได้รับการปกป้อง คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง ทันเวลา และถูกวิธี นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริม พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และโรงเรียนได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับดีเด่น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และได้นำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโครงการ พร้อมทั้งได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านต่างๆ เพื่อนำกำหนดแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตามที่ทฤษฎีการประเมินด้านบริบทของโครงการที่ได้มา ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้บริหารในการปรับปรุง กำหนดทิศทางการประเมินเพื่อจะได้สอดคล้องกับนโยบายการตัดสินใจในการบริหารของระบบ (สำราญ มีแจ่ง, 2558) อีกทั้งผลการวิจัยของอาสนี นิสาลี และ ศึกษาพบว่า ผลการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ลักษณะของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมในปัจจุบัน และวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม (อาสนี นิสาลี และ, 2555) นอกจากนี้ ชีระยุทธ เกตุมี ศึกษาพบว่า โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และวัตถุประสงค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ (ชีระยุทธ เกตุมี, 2559)

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ โดยรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูได้จัดเตรียมความพร้อมด้านภาคีเครือข่าย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ อย่างความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

แสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการดังกล่าวได้มีการสำรวจความพร้อมในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านบุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โรงเรียนได้จัดเตรียมความพร้อมโดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น เพื่อร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนา และป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านความสามารถของหน่วยงาน และการได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินงานไปได้ เช่น เวลา เงินทุน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ (สำราญ มีแจ้ง, 2558) ดังเช่นผลการประเมินของวชิระ อาจเอื้อม ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ การบริหารจัดการ และหน่วยงานที่สนับสนุน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ (วชิระ อาจเอื้อม, 2559)

3. จากผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยได้ดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ ได้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) และมีกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ/ประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินกิจกรรมด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน คัดกรองนักเรียนและจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ความช่วยเหลือโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการป้องกันและแก้ไข เพื่อพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริม ให้นักเรียนที่ทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น โรงเรียนมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด มีระบบดูแลนักเรียนที่แข็งแรง และนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการติดตามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีสมาคมผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและร่วมสะท้อนผลการส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหานักเรียนร่วมกันอย่างเป็น

ระบบ ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาหรือมีจำนวนมากและยากที่จะแก้ไข ซึ่งเป็นการส่งต่อภายในตามลักษณะของปัญหาและการส่งต่อภายนอกในกรณีที่ทางโรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งผลการศึกษาของวิราภรณ์ บุตรพรม ศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ควรมีการประชุมชี้แจงให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน (วิราภรณ์ บุตรพรม, 2562) นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สมภพ สุขพัฒนานรากุล ศึกษาพบว่า การวางระบบบริหาร การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจำแนกคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการอันหลากหลาย การป้องกันช่วยเหลือ แก้ไข ส่งต่อนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว และการนิเทศติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ทำให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (สมภพ สุขพัฒนานรากุล, 2556)

4. จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้ให้ความสำคัญการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยครูที่ปรึกษาที่เอาใจใส่นักเรียน ให้คำชี้แนะกิจกรรม ประสาน ส่งต่อให้ครูที่มีความถนัดตามกิจกรรมที่นักเรียนสนใจเสนอแนวทางให้โรงเรียนได้ช่วยดูแลนักเรียน ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากสมาคมผู้ปกครองนักเรียนที่เข้มแข็ง ที่ให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งต่อยังผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น นอกจากนี้โรงเรียนได้มีแผนการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่เป็นปัจจุบัน และนำสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการพัฒนา แก้ไขปัญหาและส่งต่อตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการดำเนินการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน โรงเรียนได้เสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการทักษะชีวิตการเรียนการสอน สารการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีการวัดประเมินผลนักเรียน โดยให้นักเรียนได้ทำโครงการ และศึกษาด้วยตนเองผ่าน ปรากฏชาวบ้าน เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด แก้ไขปัญหา และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง มีการนิเทศและติดตามนักเรียนอย่างเป็นระยะ ซึ่งนักเรียนจะได้ทั้งประสบการณ์การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และสามารถนำความรู้ไปปรับในชีวิตจริงได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวนี้มีความสำคัญและ

มีคุณค่า ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ดูแล แก้ไขปัญหาต่างๆ และได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ถูกวิธีและทันเวลา ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีสัมพันธภาพกับครู รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เรียนรู้อย่างมีความสุข และเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดระบบงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ดังเช่นผลการวิจัยของสมภพ สุขพัฒนานรากุล ที่ศึกษาพบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ทำให้นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัย มีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันอันตราย และพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม และมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ (สมภพ สุขพัฒนานรากุล, 2556) นอกจากนี้ เจริญยุทธ มุลเอก ศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้องสอนศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี มีเจตคติที่ดี มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริตและรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ (เจริญยุทธ มุลเอก, 2560) และสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างประเทศที่พบว่า การดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพ เกิดจากการให้คำปรึกษาในด้านการเรียนการสอน การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของนักเรียนที่มีต่อครู (Nkechi, E.E., 2016) การใช้มาตรการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริงรวม และการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่หลากหลายช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลสำเร็จมากขึ้น (Sibley, E. et. al., 2017)

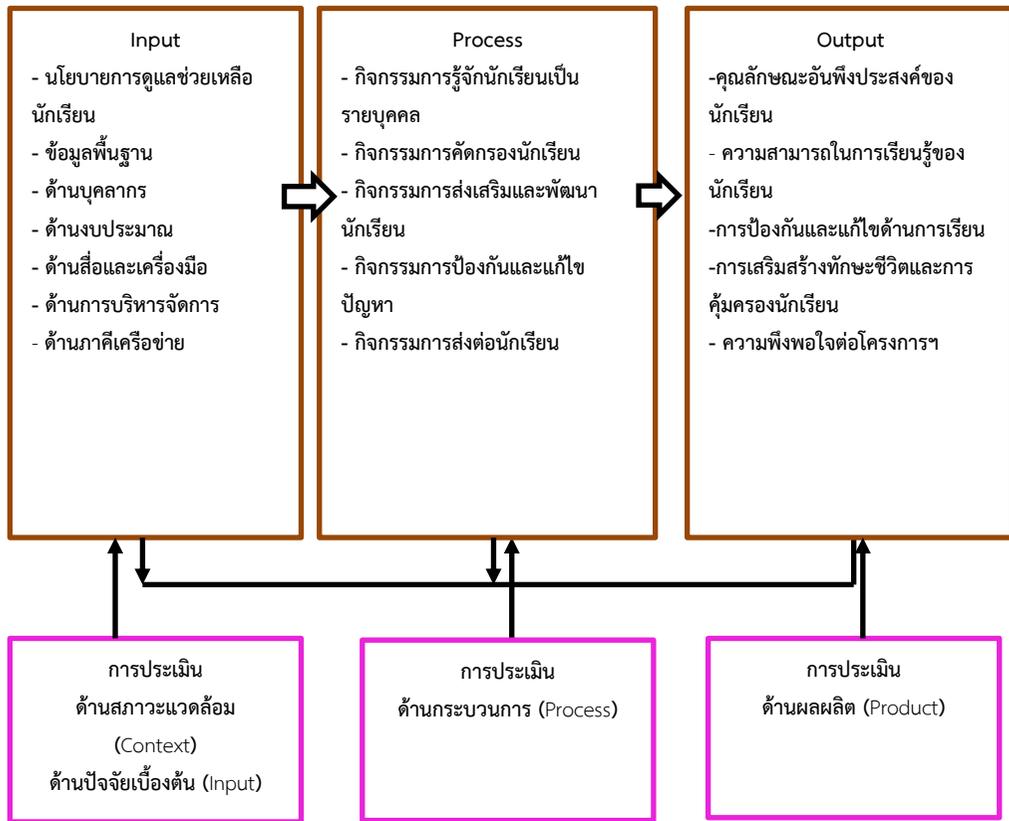
จากผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจมากที่สุดที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ และนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะนักเรียนทุกกลุ่มของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต การจัดการเรียนการสอนที่เสริมแรงนักเรียนโดยใช้

พฤติกรรมเชิงบวกในการจัดการชั้นเรียน เช่น การชื่นชมนักเรียน การให้กำลังใจนักเรียน การให้รางวัลกับนักเรียนที่เรียนดี เช่น มอบทุนการศึกษา การมอบเกียรติบัตรชื่นชมนักเรียนที่ทำ ความดีและมีผลงานดีเด่นในชั้นเรียน เป็นต้น ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรมลด น้อยลง โดยสังเกตได้จากการเข้าชั้นเรียนและการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ภาคีเครือข่ายจากทุก ภาคส่วนมีส่วนร่วมในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้ความ ช่วยเหลือ ให้การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ทั้งในด้านวัสดุ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา และปัจจัยต่างๆ และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการประสาน ข้อมูล ข่าวสาร กำหนดรูปแบบ ระหว่างครู ผู้ปกครอง ในการส่งเสริม แก่ใจ และพัฒนา นักเรียนที่อยู่ในความปกครอง รวมทั้งเครือข่ายผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยสอดส่องดูแล ความประพฤติของนักเรียน เมื่อพบพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะยกย่องชมเชย แต่ถ้าเป็น พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะแจ้งข้อมูลให้โรงเรียนทราบโดยเร็ว ทำให้โรงเรียนสามารถ ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นผลการวิจัยของรัชณี ลำน้อย ที่ศึกษา พบว่า ครูและผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อ โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ควรมีการดำเนินโครงการต่อไป และ เพื่อให้โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้นจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนากระบวนการโดยมี การกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมนำโครงการไป ปฏิบัติพร้อมประเมินโครงการขณะดำเนินงาน และติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนิน โครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น (รัชณี ลำน้อย, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานและการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นการ ดำเนินโดยใช้วิธีการเชิงระบบ ดังนี้

ภาพที่ 1 การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

สรุป/ข้อเสนอแนะ

โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นการดำเนินงานตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินกิจกรรมด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน คัดกรองนักเรียนและจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาและกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน และด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของสมาคม ผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานและร่วมสะท้อนผลการส่งเสริม พัฒนา และ แก้ปัญหานักเรียนร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียน กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาหรือมีจำนวนมากและยากที่จะ แก้ไข ซึ่งเป็นการส่งต่อภายในตามลักษณะของปัญหาและการส่งต่อภายนอกในกรณีที่ยัง โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษา กลยุทธ์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และควรมีการวิจัยแนวทางการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของ นักเรียนโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- เชิงยุทธ มูลเอก. (2560). ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้องสอน ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารบัณฑิตวิจัย, 6(1), 37-48.
- ธีระยุทธ เกตุมี. (2559). การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพิชัย. อุดรดิตถ์: โรงเรียนพิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.
- รัชณี ลำน้อย. (2557). การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านนา วงศ์ อำเภอปัว จังหวัดน่าน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์. (2562). โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์. สุรินทร์: โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์.
- โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปี การศึกษา 2561. สุรินทร์: โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์.
- วชิระ อัจฉีอม. (2559). การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปี การศึกษา 2559 โรงเรียนสกลวิสุทธิ. สมุทรสงคราม: โรงเรียนสกลวิสุทธิ.
- วิราภรณ์ บุตรพรม. (2562). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ (สทมส.), 25(2), 170-183.
- สมภพ สุขพัฒนานรากุล. (2556). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การประเมินการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). การประเมินโครงการทางการศึกษา : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนธ์ สินธพานนท์. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์.
- อาสณี นิสาลักษณ์. (2555). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการการประเมิน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Nkechi, E.E. (2016). The Role of Guidance and Counselling in Effective Teaching and Learning in Schools. RAY: International Journal of Multidisciplinary Studies, 1(2); 36-48.
- Sibley, E. et. al. (2017). The impact of comprehensive student support on teachers: Knowledge of the whole child, classroom practice, and Teacher Support. Teaching and Teacher Education, 65(July),145-156.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfiel, A. J. (2007). Evaluation : Theory, models and applications. San Francisco: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D.L., et al. (2002). The Spirit of Consuelo: An Evaluation of Ke Aka Ho'ona. Michigan: The Evaluation Center, Western Michigan University.